

סיפורים נפלאים פרשת ויחי

"אל נא תקברני במצרים" (מז, כט)

פירש רש"י "אל נא תקברני במצרים", שאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מחילות. יהודי בא בימים נכנס אצל הרבי מקוצק ז"ע, וסיפר לו שהוא מכין עצמו לעלות לארץ ישראל, שכן הוא רוצה למנוע מעצמו לעתיד לבוא, לעבור את הצער של גלגול מחילות. אבוי - קרא הקוצקאי - אבוי, עד כמה אדם אוהב את גופו המלא רימה, שהוא דואג לו אפילו לימים שלאחר מותו. (בשפתי צדיקים)

"וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר" (מה, יד)

בספר "וקראת לשבת עונג" מובא ש'החפץ חיים' שאל: מדוע זכה אפרים להתברך לפני מנשה? ועונה הוא: משום שהתורה העידה עליו שהוא הצעיר! כלומר, שלא התגאה והתנהג במידת הענווה.

כל ימיו התרחק החפץ חיים מן הכבוד ובכל פעם שקיבל מכתבים שהיו בהם תארים המפליגים בשבחיו, היה מזלזל בהם מאוד.

פעם סיפר החפץ חיים בשם ר' זאב המגיד מישרים של העיר ווילנא: מעשה בכפרי אחד שהיה עם הארץ גדול, אך למד את לוח השנה בעל פה. בכל פעם ששאלו אותו מתי יהיה המולד של חודש מסוים? ומתי יחול חג פלוני? השיב מיד בבקיאות מופלאה.

כעבור זמן מה הכתירו אותו בשם "רב", ולא חלפו ימים רבים והוא השתכנע כי תלמיד חכם גדול הינו. פעם אחת הזדמן כפרי זה לעיר ווילנא, ונכנס לבית כנסת "הגר"א" להתפלל מנחה. לאחר התפילה התקרב אל שולחן הלומדים אשר ישבו שם ופלפלו בדברי תורה, וישב ביניהם כאבל בין חתנים, משום שלא הבין אף מילה מדבריהם. זה הוא הכבוד - סיים החפץ חיים - אך דמיון בלבד.

"לא כן אביו" (מה, יח)

אנו למדים על מעלת השתיקה משני בני יוסף. בזמן שהסבא משכל את ידיו, יכל מנשה לומר: "סבא, טעית! אני הבכור, שים את ימינך כאן על ראשי", אך הוא שותק. כשיוסף מתערב ואומר לאביו "לא כן אבוי כי זה הבכור שים ימינך על ראשו" יכל אפרים לומר: "אבא, מדוע אתה מתערב?! סבא יודע מה הוא עושה" - אבל הוא שותק. משל נפלא: בעיר העתיקה בירושלים עמד ילד עם מגש ועליו כעכים חמים למכירה. אחד הסוחרים זיהה שהמגש מזהב והוא עתיק יקר המציאות, וכיוון שהבין שהילד שמחזיק בו איננו מבין את ערכו, אמר לו: "ילד, אם אתה רוצה אני אקח ממך את המגש ואתן לך 100 שקל, הילד אמר בלבבו אם הוא רוצה 100 כנראה זה שווה לפחות 200 והשיב בשלילה. הוא החליט לבדוק עד כמה האיש רוצה את המגש ואמר לו אם אתה רוצה נעשה החלפה, תביא את החמור שלך וקח את המגש. האיש מיד הסכים ואז הבין הנער שמגש כזה כנראה שווה כמה אלפים... והוא סירב אלא אם כן איש שיחו יראה לו כיצד עושה

חמור?... והאיש החל לנעור כחמור. הבין הילד שאם הוא מוכן בשוק הומה אדם לנעור כחמור, משמע שמה שבידו שווה כנראה כמה עשרות אלפים... והוא אמר לאיש: "תשמע, לא ככה, חמור עומד על שניים? האיש מיד התכופף על ארבע והחל נוער בקולי קולות בזמן שתיירים מתקבצים ומצלמים ומסריטים את האיש... אמר אותו הנער אם זה מוכן לבזות את עצמו כן, משמע שיש לי כמה מיליונים ביד.

אמר הילד לאיש: "שמע! אתה יכול לקום... אני עם חמורים לא עושה עסקים". חשב האיש ואמר לעצמו: "איזה טיפש אני, אילו הייתי שותק המגש היה אצלי כבר. נערתני כחמור - נשארתי חמור". כן הוא הנמשל: לא פעם אנו נתקלים באנשים שיש לנו הרבה מה לומר להם... או בשעת קטטה ומריבה אנו חושבים שיש לנו מה להגיד כאן. עלינו לדעת שאם נדבר - נצא בסוף טיפשים. תשתוק - תצא חכם. גם מנשה וגם אפרים יכלו לדבר אבל הם העדיפו לשתוק ולכן עד היום כל בית בישראל מברך את ילדיו בהם.

"ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמור ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (מה, כ)

לכאורה במה שונים אפרים ומנשה שכל אב בעם ישראל מברך את ילדיו שיהיו כמותם? התשובה נעוצה בהנהגה שלהם: כשהסבא יעקב משכל את ידיו ומברך את אפרים ביד ימין מנשה שותק ומפרגן לאחיו שיקבל את הברכה וגם לא פוצה פה שאיננו מדבר בפני גדולים ממנו למרות שיכל לטעון לאפליה. לעומתו אפרים כששומע את אביו מנסה לתקן את הסבא שיחליף את הידיים הוא לא מגיב (יכל לומר לאביו למה אתה מתערב?! תעזוב את סבא הוא יודע מה הוא עושה..) הוא שותק איננו מדבר בפני גדולים ממנו ומפרגן לאחיו שיקבל את הברכה. ילדים כאלו שאינם מדברים בפני גדולים ומפרגנים אחד לשני זו ברכה שכל אב היה רוצה.

לפעמים אנשים סביבנו מעכירים את האווירה בחוסר הפרגון שלהם ומושכים אותנו בחבלי השווא והתסכול שלהם. דוגמא לכך בסיפור מליצי הבא שיש ללמוד ממנו הרבה: בחור יושב אצל הספר שלו ומסתפר לקראת טיול עם החברה שלו לאמריקה. הוא הזכיר את הטיול לספר שהגיב, "לאמריקה! למה שמישהו ירצה לנסוע לשם?! זה צפוף מלוכלך ומלא אמריקנים. אתה מטורף אם אתה נוסע לאמריקה"... בהמשך שואל הספר "איך אתה טס לשם?" "אנחנו טסים בארקיע", הייתה התשובה, "קיבלנו מחיר מצוין", הפטיר המסתפר. "ארקיע!" נדהם הספר, "זו חברת תעופה נוראית. המטוסים שלהם ישנים והמושבים מרופטים והם תמיד מאחרים".

"...איפה אתם מתאכסנים באמריקה?" "נהיה במקום קטן ואקסקלוסיבי המשקיף על הנהר הפטומק ברקוויל". אמר המסתפר בצניעות.

"אל תמשיך!!! אני מכיר את המקום", התפרץ שוב הספר, "כולם

סיפורים נפלאים פרשת ויחי

ספר על שמירת החוטם?
השליח סבר שהוא מתלוצץ, אמנם כשסיפר זאת לחפץ חיים
אמר לו, הצדק עמו, אף בחוטם יש להיזהר, שכן נאמר "כי באפם
הרגו איש", בעקימת האף אפשר להביא לאסון.

"ראובן בכורי אתה כוחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז" (מט, יג)

ראובן היה ראוי לזכות לבכורה, כהונה ומלכות, אך: "פחז כמים
אל תותר" - בגלל שנהג בפזיזות לאחר מות רחל אמנו (שהחליף
מיטת בלהה בלאה, כי רצה שיעקב יהיה באוהל לאה אמו, אך
במעשה זה פגם בעולמות העליונים, כי כל מעשה אצל יעקב
אבינו היה מחושב ומדוקדק) נלקחו ממנו הבכורה, הכהונה
והמלכות. יוסף קיבל את הבכורה ושני בניו הם שני שבטים בעם
ישראל, לוי קיבל את הכהונה ויהודה את המלכות. הפזיזות היא
השורש לכל הנפילות ולכן יש לנהוג תמיד במתינות ובסבלנות.
צריכים אנו לחשוב ולבדוק טוב לפני כל מעשה כמו שאמרו
חז"ל: "סוף מעשה במחשבה תחילה". לאדם אחד היה כלב
ששמר על ביתו בנאמנות. לא פעם גירש מן הבית גנבים וחיות
רעות. האיש לא חשש מעולם לעזוב את ביתו, בידעו שכלבו
ישמר עליו מכל משמר. פעם הלך האיש ליער לכרות עצים,
והשאיר את בנו הקטן בביתו, כשהכלב עומד לשמור עליו.
כשחזר האיש מהיער והתקרב לדלת ביתו, מצא כתמי דם
גדולים על הרצפה. האיש נבהל וקרא בקול לבנו, אך הבן לא ענה.
קרא שוב, ולא היה מענה. כשניגש למיטתו, הילד לא היה שם.
בפינת החדר שכב הכלב שעל פיו היו כתמי דם. חשב האב
שכלבו ה'נאמן' טרף את בנו. הוא לקח את הגרזן, ערף לכלב את
ראשו, וישב לבכות בקול בכי מר על מות בנו. לקול בכייתו
התעורר הבן שנרדם על הספה, בא אל האב הנדהם וסיפר לו על
החסד הגדול שעשה עמו הכלב היום. הוציא הילד את אביו
החוצה והראה לו פגר של זאב מוטל על הרצפה בחצר. לולא
הכלב שהציל את הבן משיני הזאב, לא היה עוד בנו בחיים. אך
קעת לאב הפזיז כבר אין כלב נאמן שישמור לו על בנו.

"לו ישטמנו יוסף וגו' ויאמר אליהם יוסף אל תיראו" (ג, טו-יט)

לפני שעלה על המוקד גר הצדק, בנו של הגרף פוטוצקי מליטא,
ביקשו ממנו התלוינים שלא ינקום בהם מעלמא דקשוט. במקום
להשיב הן או לאו, סיפר להם הגר צדק מעשה, בן מלך שיחק
בצעצועים עם בן המיניסטר, סתר לו חברו את המגדל שהקים
מצעצועיו, ובן המלך הרהר בלבו, כשאגדל ואהיה מלך אנקום בו
נקמתי על סתת את המגדל שלי. אולם כשאביו מת והושיבוהו
על כיסא המלוכה, היה צוחק בלבו מכבר לצעצועי הילדים,
וכמובן לא עלה בדעתו כלל לזכור לידידו חטאת נעורים אותו
דבר כאן. כשבאים שמה, לעלמא דקשוט, הלא כל ענייני הגוף
צער הגוף נחשבים כהחרכת אותו מגדל הצעצועים.

חושבים שזה הולך להיות מיוחד ואקסקלוסיבי אבל זה חור,
המלון הגרוע ביותר בעיר. החדרים קטנים השירות חצוף
והמחירים מוגזמים.

"...מה אתם מתכוונים לעשות כשתיגיעו לשם?" "אנחנו נלך
לראות את ניו-יורק ומקווים לראות את נשיא ארצות הברית!"
מתלהב הבחור.

"זה טוב..." צוחק הספר, "אתם ועוד מיליון אנשים מנסים
לראות אותו. נראה לך שתצליחו?! מה אני אגיד לך, בהצלחה
בטיול שלך, אתה תזדקק לזה".

לאחר כחודש הבחור חוזר למספרה לתספורת. הספר שואל
אותו על הטיול באמריקה. "זה היה נפלא", מסביר הבחור, "לא
רק שיצאנו בזמן באחד מהמטוסים החדשים של ארקיע, אבל
היה שם "אובר-בוקינג" ושדרגו אותנו למחלקה הראשונה.
האוכל והיין היו מעולים ודייל מנומס שירת אותי כל הטיסה.
המלון היה נהדר. הם רק סיימו שיפוץ של 10 מיליון דולר והוא
היה פנינה. המלון הטוב ביותר בעיר. וגם הוא היה מלא ולכן הם
התנצלו נתנו לנו את הסוויטה של הבעלים, ללא תוספת מחיר.
"נו", מלמל הספר, "זה טוב אבל אני יודע שלא הגעתם לראות
את הנשיא".

"למען האמת", אמר הבחור, "היה לנו מזל משום שכשסיירנו
בבית הלבן, איש המשמר טפח לי על הכתף והסביר שהנשיא
מעוניין לפגוש כמה מהמבקרים, ואם אואיל בטובי להיכנס
לחדרו הפרטי ולהמתין כדי שהנשיא יברך אותי אישית. כמובן
שחמש דקות אחרי זה, הנשיא נכנס ולחץ את ידי. אני הרכנתי
ראש והוא אמר לי מספר מילים".

"באמת? מה הוא אמר?" נלהב הספר. "הוא שאל", סיים הבחור
בתרועה "מי עשה לך את התספורת הזוועתית הזאת?!"...
לדעת לפרגן לשני זו ברכה! לא בכדי מתברכים במנשה ואפרים
שידעו לעשות זאת.

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (מט, א)

ר' חיים סולובייצ'יק, רבה של בריסק, השתתף פעם באסיפה,
וממש לא אהב את המשימות והתכנים ששמע כי מתנהלים
מאחרי הפרגוד. אמר אז למקורביו: תמיד התקשיתי שעל
הפסוק: "האספו לכם ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם
באחרית הימים", מובא בילקוט שמעוני מהו "האספו? היטהרו.
כשם שאתה אומר "ותיסגר מרים ואחר תיאסף" ומניין
ש"האספו" מלשון טהרה? אלא, כנראה יכול כל יהודי כשלעצמו
להיות נקי וצדיק, אבל כאשר מתאספים לאסיפה, מיד נכנס
לפעולה יצר הרע של מחלוקות ותככים, רכילויות ומזימות. לכן
בירך יעקב את בניו: "האספו" היטהרו, שייצאו טהורים מכל
האסיפות האלה.

"כי באפם הרגו איש" (מט, ו)

כשהחפץ חיים פרסם ספרו "שמירת הלשון", שלחו לרב אחד,
לעלל בספר ואמר, למה דווקא שמירת הלשון, מדוע לא חיבר